

Naročilna lista: ==
 Celó leto . . . K 10.—
 Pol leta . . . " 5.—
 Četrť leta . . . " 2.50
 Mesečno . . . " 1.—
Zunaj Avstrije: ==
 Celó leto . . . K 15.—
Posamezne številke
 " 10 vinarjev. ::

STRAŽA

Inserati ali oznanila

se računijo po 12 vinarjev od 6redne petivrstice: pri večkratnih oznanilih velik . . . popust. . .

„Straža“ izhaja v ponedeljek in petek popoldna.

Rokopisi se ne vračajo.

Uredništvo in upravnništvo: Maribor
 Brezška nileca 5. — Telefon št. 113.

Neodvisen političen list za slovensko ljudstvo.

Z uredništvom se more govoriti vsak dan od 11.—12. ure dopold.

Karpatski prelazi v naših rokah.

10.000 Rusov ujetih. — Rusi pregnani z Ogrskega. — Nemci so na Srednjem Poljskem zbrali 600.000 mož. — Pred Varšavo delajo Nemci močne okope. — Rusi v Izhodni Prusiji. — Francoske izgube v Flandriji in v Argonih. — Angleži začasno zaprli Sueški prekop.

Gospodarstvo štajerske dežele.

Pogled v preteklost.

Kakor smo že zadnjič napovedali, da bo skušala nemška liberalna večina štajerskega deželnega odbora zagovarjati potrebo zvišanja deželnih dokladov, tako se je tudi zgodilo. Nemški listi od včerajšnje nedelje prinašajo tozadevno poročilo deželnozbornske večine. To poročilo razkriva marsikaj in zopet potrjuje, kako upravičene so bile pritožbe in kako pravilno postopanje poslancev S. K. Z. v zadnjem zasedanju. Primanjkljaj obstoji že od leta 1900. Deželno gospodarstvo je bilo v znamenju vedno bolj rastočih izdatkov, za kojih pokritje pa se večina ni dovolj brigala. Tako je od leta do leta naraščal dolg dežele. Za pokritje vsakoletnega primanjkljaja se je v tem času porabilo 12.000.000 K, ki so seveda deželo nanovo obremenili kot dolg. Leta 1910, torej takoj po volitvah (l. 1909) je hotela večina zvišati doklade. Ker so zahteve Spodnjega Štajerja v deželni zbornici po večini zadele na gluha ušesa, je izbruhnila obstrukcija, katera je trajala do konca leta 1913. Dvojno kratko zasedanje leta 1913 in leta 1914 je rešilo le najnujnejše zadeve, uredilo učiteljske plače in povišalo davek na pivo od 2 na 4 K. Doklad večina ni zamogla zvišati, ker je zadela na odločen odpor slovenskih poslancev, ki so zadrževali zvišanje doklad od leta 1909 do leta 1914. Sedanji časovni položaj pa je večina izrabila in predlagala vladi povišanje doklad brez dovoljenja deželnega zbora. Če se tej zahtevi deželnega odbora ugodi od strani vlade, je to prvi slučaj, da se je v deželi naložil novi davek brez dovoljenja konstitucionalnega zastopstva.

Številke naj govorijo o izdatkih dežele.

Proračun za leto 1915 zaznamuje izdatkov kron 18.712.948, in lastnega čistega pokritja 1.205.849 K, tako da znaša skupni primanjkljaj 17.507.099 K. Zanimivi so deželni izdatki: 1. za deželno zastopstvo

89.400 K (0.48%); 2. splošna deželna uprava stane 894.037 K (4.78%); 3. doneski za upokojinski zaklad 506.466 K (2.7%); 4. oskrbovanje redarskih in varnostnih zadev 454.662 K (2.43%); 5. ceste, vođe in železnice 429.051 K (2.29%); 6. poljedelstvo 491.638 kron (2.63%); 7. šolstvo, zlasti ljudsko šolstvo 8.960.095 K (47.08%); 8. bolnišnice in skrb za ubožce 4.935.461 K (26.38%); 9. obresti za dolgove in amortizacije 1.908.438 K (10.20%); 10. za obrtništvo 34.000 kron (0.18%); 11. različno 10.000 K (0.05%).

Zanimive podrobnosti.

Število uradnikov se je skoro podvojilo; ravno tako število učiteljev: plače so se zvišale za visoke svote. Vse to se je storilo v dobi, ko je primanjkljaj v deželni zbornici postajal vedno večji. Šolstvo samo stane deželo največ, skoro 9 milijonov kron, torej skoro polovico vseh potrebščin za celo deželo. Bolnišnice in ubožci stanejo deželo do 5 milijonov kron, torej nad četrtino vseh izdatkov. Ker mestno zastopstvo kaj rado očita kmečkim poslancem potrebščine za poljedelstvo, je potrebno, da povdarimo svoto 491.638 K (2.62%), ki se izda za te namene. Kar se dostaja izdatkov za ceste, regulacijo rek in za železnice, jih smemo vsaj deloma uvrstiti med poljedelske potrebščine; toda v največ slučajih imajo od njih dobiček le trgi in mesta. Kakor vsa leta, je večina deželnega odbora vključ odločnemu protestu slovenskega odbornika tudi za leto 1915 črtala skoro do zadnjega vse nasveštovane postavke, ki zahtevajo kmetijstvo in poljedelstvo. Za te že tako nujne zadeve se ne boče plačalo niti vinarja; črtalo se je iz proračuna izdatkov za te postojanke 2.491.506 K, tako da ne dobi poljedelstvo od dežele ničesar, pač pa donaša že deželno poljedelstvo 194.278 K čistega dohodka. Tako je torej mestno zastopstvo, ki ima večino v deželnem odboru, odvzelo za prihodnja leta vse deželne prispevke, hoče pa naložiti večje doklade tudi kmečkim davkoplačevalcem.

Koliko plačujejo davkoplačevalci za deželne potrebščine?

Za podlago naj velja leto 1913. Štajerska dežela je plačevala državnega davka 19.402.884 K. Štajerski finančni referent trdi, da bo za leto 1915 samo le 14.967.746 K državnih davkov, katero svoto vzame za podlago pri določbi doklad. Dosedanjih 50%, oziroma 56% deželnih doklad je žalo 8.406.900 K; 10% deželnih doklad na užitninski davek je proračunjen na 240.000 K; državni prispevki iz direktnih in indirektnih davkov so proračunjeni na 4.108.550 K; davek na pivo bo znašal 2.904.852 K; tako da bi znašali dohodki 1.660.125 K in bi preostajalo primanjkljaja 1.846.974 K. Deželni odbornik pl. Kaan trdi kot fin. referent, da se bo ta primanjkljaj povišal še na kron 2.488.099, ker je radi vojske s sigurnostjo pričakovati, da o padejo marsikateri davki.

Uspehi slovenskega zastopstva.

Za pokritje primanjkljaja je hotela večina dež. odbora naložiti 15% več deželnih doklad in je že o tem sklepala v svoji seji. Deželni odbornik dr. Karol Verstovšek je stavil minoritetni predlog in podal vladi svoje utemeljevanje, češ, da je zvišanje doklad brez dovoljenja dež. zbora protizakonito, da se sedaj, ko je ljudstvo že itak hučo prizadeto vsled vojske, ne sme nalagati višjih davkov in novih bremen. Ravno tako je vložil predsednik Slovenskega kluba, dr. Korošec, protest proti nameravanemu zvišanju doklad. Večina dež. odbora je posređovala z dež. glavarjem vred pri vladi osebno, osebno sta protestirala pri vladi poslanec dr. Korošec in odbornik dr. Verstovšek. Vlada je do sedaj obljubila, ker je deloma hotela ustreči ugovorom slovenskih zastopnikov, nemški večini le 10% zvišanja. Odklonila pa je takozvano diferenciacijo davkov; mestni zastopniki so namreč hoteli zvišati doklade na zemljiški davek za 15%, na hišni davek, torej večinoma za meščane, pa samo na 8 ali 10%. To nakano so preprečili naši

LISTEK.

Nekaj o Lvovskem metropolitu Šeptičkem.

Monakovskemu tedniku „Allgemeine Rundsch.“ poroča neki F. Waldner naslednji dogodek, ki mora poglobiti sivoštevjanje vseh avstrijskih katoličanov do neustrašenega, apostolskega metropolita Šeptičkega, ki so ga, kakor je znano, Rusi odvedli v ujetništvo v Kursk.

„Bilo je“, tako pripoveduje Waldner, „v predavanjih sivolaslega učitelja cerkvenega prava Lämmerja v Vratislavi (Breslau). Častitljivi učenjak je govoril o beneficalnem pravu in je ravnokar začel razlagati pravice in dolžnosti metropolitov. Pri naštevanju metropolitov stolice je imenoval Lvov. Tukaj je prenehal. Svoj vedno resni pogled je povzdignil čez nas v daljavo, kakor da bi koga iskal. . . . Po kratkem odmoru je nadaljeval s tihim, skoro brezvočnim glasom: „Sedanji Lvovski metropolit grof Šeptičky je sedel v osemdesetih letih tu pred menoj kot slušatelj, kakor Vi. Bil je idealen, plemenit mož, moj najboljši učenec. Približal se mi je tudi osebno in nekega dne mi je rekel: „Jaz sem naroden Poljak, toda vidim, da ravnajo Poljaki v Galiciji z rusinskim prebivalstvom krivo. Zafirajo ga in ga prezirajo, tako da obračajo nekateri Rusini pogled na Rusko. Dokazati hočem pa

svojim rojakom, da je takšno ravnanje krivično in da se da rusinsko ljudstvo za ljubeznivo hitreje pridobiti. Prestopil bom k rusinskemu obredu!“ Storil je to, in ko je bil posvečen v mašnika, je vstopil celo v red bazilijancev, katere je ravno tedaj začel papež reformirati. Blago, požrtvovalno srce mladega grofa je bilo v redovniškem poklicu neizmerno srečno. Svoje moči je posvetil popolnoma redovni reformi ter je postal predstojnik novincev. Za ponižnega redovnika je bila težka žrtev, ko ga je zaupanje avstrijskega cesarja poklicalo na metropolitovski prestol v Lvovu. Pokorno je sledil temu klicu, pa tudi kot nadškof je ostal skromen, pobožen menih in tih učenjak. Bil je to velika, nenavadna duša. . . . Sedaj so ga Rusi s silo odpeljali. Dobro sem vedel, da ne bo nikdar zapustil svoje črede. Postal je konfesor, spoznavalec, v starem pomenu besede. . . . Tu je starček prenehal in si s tresočo roko zakril oči, da bi zatajil solze. Svečana tihota je zavladala v dvorani.“

Vseučiliški profesor prelat dr. Hugo Lämmer, ki daje tako častno izpričevalo nadškofu Šeptičkemu, je rojen leta 1835 kot sin protestantskih staršev. Komaj 22 let star, se je habilitiral na protestantski bogoslovni fakulteti v Berlinu in objavil svoje prvo večje delo „Papež Nikolaj I. in carigradska cerkev njegovega časa.“ Že kot protestant je gojil veliko zanimanje za Marijino češčenje v katoliški cerkvi. V oktobru leta 1858 je mladi učenjak postal katoličan ter prejel leta 1859 mašniško posvečenje in deluje od leta 1864 kot profesor cerkvenega prava na vratislavskem vseučilišču, priljubljen kot učitelj in visoko čislani učenjak.

Ob puškinih cevah smo se greli.

Učitelj Viktor Bregant piše s srbskega bojišča prof. č. g. J. Vrežetu:

Veleč. gospod! Prav prisrčna hvala za Vaši krasni dopisnici, kakor tudi za časopis. Gotovo Vas bo zanimala naša slavna, a strašna noč med 28. in 29. novembrom na bojišču.

Zasedli smo po težkem naskoku holmeč Zajčica okoli 12. ure opoldne. (Zajčica leži blizu mesta Pranjani južno-izhodno od Valjeva.) Srbi so sprva utekli daleč od tega holmeča na drugo višino. A okoli 2. ure popoldne smo opazili, da se pomika sovražnik pologoma proti nam, tako da so okoli 3. ure popoldne napravili naskok na nas. Nerazumljivo nam je bilo začetkoma, zakaj so prej tako bežali pred nami in zdaj delajo zopet naskoke. Zvedeli so, bogve kako, da je nas samo malo število, a njih je bilo okoli treh polkov. Pridni naši Dalmatinci so streljali ljuto na bližajočega se sovražnika s tako silo, da je moral sovražnik ustaviti naskok. Približal se nam je že do 20 korakov.

Napočila je prava zimska noč. Mraz je pritiskal z vso silo, tako da so drevesa pokala. Ivje je že krasilo drevesa in skoraj bi lahko rekli, vsako tako drevo bi bila krasna božičnica vsled svojega snežnega krasa. Da nas ni zeblo, smo pridno „pucali“ (streljali) in se pri ogreti puški greli. Milo je nas pogledoval mesec in nam delal bojevanje še težavnejše. Od 5. ure naprej smo že imeli malo municije. Kaj le bo, ako se nam je ne dostavi! Nikdo ni mislil med gromenjem topov, regljač in pušk na želodec, ki ni že

slovenski zastopniki. Nadalje se je vlada ozirala tudi v toliko na protest slovenskega zastopstva, da je dovolila povišanje teh doklad samo za polovico l. 1915. Poročilo nemškoliberalne večine priznava, da so nastale velike težave v dež. odboru, ker se ni nikdar zamogel doseči jednotni sklep; uspehi se morejo smatrati za tem večje, ker vemo, da se upira proti vsem načrtom večine le edini slovenski odbornik.

Konečno še povdarjamo, da zakon še ni sankcioniran; vlada je do sedaj samo obljubila, da bo kolikor bo mogoče ugodila želji deželnozborske večine.

Kaj dela Italija?

Milan, 28. januarja.

Kralj je izdal dekret, ki pooblašča italijansko ministrstvo, da sme rekvirirati (proti plačilu si prisvojiti) ladje.

Nov moratorij.

Izšel je nov moratorij, ki velja samo za zasebnoopravne terjatve, ki so pred 1. avgustom nastale, a zapadle v plačilo še le po tem času in določa v glavnem sledeče:

Plačila, ki so zapadla že po prejšnjih moratorijih in se še niso izvršila, se morajo seveda plačati in povrh tega pa še sledeči zneski v naslednjih rokih:

a) od terjatev, ki so najkasneje dne 14. avgusta zapadle v plačilo, dne 14. februarja 25 odstotkov (3. četrtino) in ostanek dne 15. aprila 1915;

b) od terjatev, ki so zapadle v plačilo med dne 15. in dne 31. avgustom 1914, 25 odstotkov (tretjo četrtino) oni dan meseca februarja, ki po svoji številki odgovarja prvotnemu dnevu zapadlosti; najkasneje pa dne 28. februarja in ostanek pa oni dan v aprilu, ki odgovarja prvotnemu dnevu zapadlosti, najkasneje pa dne 30. aprila 1915;

c) od terjatev, zapadlih v plačilo meseca septembra ali meseca oktobra 1914, je plačati 25 odstotkov (tretjo četrtino) oni dan v mesecu marcu, ki po svoji številki odgovarja prvotnemu dnevu zapadlosti, in ostanek oni dan v maju, ki odgovarja dnevu prvotne zapadlosti;

d) od terjatev, zapadlih v mesecu novembru l. 1914, 25 odstotkov (drugo četrtino) na oni dan v mesecu aprilu, ki po svoji številki odgovarja prvotni zapadlosti, najkasneje pa do 30. aprila 1915.

e) ostanek terjatev, zapadlih v mesecu novembru, in terjatve, zapadle v decembru 1914 in v januarju 1915, so odložene do 31. maja 1915.

Pri menicah in šekih je plačati najmanj 100 K, če 25 odstotkov terjatve ne doseže tega zneska.

Avstrijsko-rusko bojišče.

Maribor, 31. januarja.

Glavna točka, za katero se vrši sedaj na severu boj, so Karpatici. Mi splošno napredujemo. Posrečilo se nam je, ruskega medveda pregnati iz sneženih karpatskih brlogov. Vsi karpatski prelazi so sedaj v naših rokah. Zadnje dni so namreč naši zavzeli tudi gorski sedli Bereczke in Beskid (zahodno od Dukle). Naše čete, ki so se dosedaj nahajale na drugi dan okusil nič toplega. Ves čas od 3. do 7. ure zvečer so žvižgale kroglice kakor čebele nad našimi glavami.

Okoli 7. ure so začeli pevati puške strašno pesem, grmelno in bobnelo je okoli nas, granate, šrapneli in bombe so padale v naše okope in tu in tam je izdihnil blagi naš svojo mlado dušo. Dozdevalo se je nam, kakor da bi se zemlja okoli nas odprla in nas hotela požreti. Videli smo črne množice se nam bližati v neobilni meri, a vendar naše puške so te pošasti prestrašile, da so se zopet zakrile. Taki napadi so trajali celo noč brez počitka, a mi nismo hoteli pustiti to višino. Ker smo vedeli, kakšne neizmerne vrednosti da je. Strašna je bila ta noč, a slavna za nas, kajti drugi dan v jutro niso naši več hoteli ostati v svojih okopih, na lastno pest, so hoteli pregnati močnejšega sovražnika; a glej čuda, ko vendar pridrvimo do sovražnih okopov, vidimo strašno sliko pred nami. Jarki so bili napolnjeni s trupli sovražnih čet in sneg je kazal krvave sledove. Strašen utis je napravilo to na me, mrzlo mi je postalo ob tega tako strašnega prizora, ki ga nikdar v mojem življenju ne bom pozabil.

S tem, da smo držali to višino, smo sovražniku vzeli predzadnjo višino na poti v Pranjani. Naš slavni brigadir, plemeniti mož, Nöring, je imenoval tale dan za praznik našega polka.

Prav na kratko sem Vam označil junaško ponašanje naših hrabrih Hrvatov iz Dalmacije.

Slava onim, ki so na ta dan žrtvovali svojo mlado kri, naš polk jim bo v spomin vsako leto položil venec slave.

Ne zamerite mi mojega ne prav lepega pisanja. Mnogokrat se spominjam na Vas, moj dragi gospod in s hvaležnim srcem Vam pošiljam pozdrave: Vaš učencec Viktor Bregant, učitelj.

ski strani Karpatov, prodirajo na nekaterih krajih že na gališko ozemlje proti Rusom. Sovražnik ima velike izgube. V bojih so bili uničeni 3 ruski bataljoni. Skupno je zadnji čas bilo ujetih 10.000 Rusov. Rusi pošiljajo sedaj proti naši armadi v Karpatih močna ojačenja. Sumijo namreč, da ima naše prodiranje čez Karpat v Galicijo namen — **osloboditi Przemysl**. Trdnjava se nahaja v sredini črte, v kateri prodirajo Avstrijci.

V Bukovini se je ruski načrt, ob rumunski meji prodirati na Sedmograško, izjalovil. Ruska armada se je morala umaknit, naša pa je sedaj v ofenzivi. V prostoru pri mestu Dorna Watra smo dobili močna ojačenja.

V zahodni Galiciji in na Rusko-Poljskem se vršijo le poedini artilerijski boji. Pred Varšavo ni velike spremembe. Nekatera poročila pravijo, da so nemške čete si izkopal jarke že do predtrdnjavskega pasu. Nemci zbirajo sedaj v srednji Poljski armado 600.000 mož. Njen glavni sunek velja Varšavi in ostalim točkam ob Visli.

Umikanje Rusov v Bukovini.

Budimpešta, 29. januarja.

Budimpeštanski list „Az Est“ poroča: Po krvavem porazu Rusov pri Kirlibabi vlada na bojišču v Bukovini mir. Rusi se umikajo v dveh smereh in sicer se je umaknila armada, ki je bila po porazu pri mestu Jakobeny prisiljena ustaviti svoje prodiranje, proti mestu Kimpolung, druga ruska armada, ki je bila poražena pri Kirlibabi, se je pa umaknila proti mestu Radauc.

Rusi zapustili mesto Kimpolung.

Budimpešta, 29. januarja.

List „Pesti Naplo“ je dobil brzojavno obvestilo, da so Rusi izpraznili mesto Kimpolung v južni Bukovini.

Ruski poraz v srednjih Karpatih.

Građec, 30. januarja.

Vojaški sotrudnik graške „Tagespošte“ opisuje položaj na Karpatih in tamošnje borbe sledeče:

Rusi so zadnji čas poslali na Karpat velikih ojačenj. Kljub temu pa se jim ni posrečilo, da bi važne prelaze, ki so prešli zadnje dni zopet v našo posest, dobili nazaj. Rusi so odtegnili iz srednje- in izhodno-galiških mest, kjer so imeli močne posadke, še mnogo čet proti Karpatom. Istotako so zelo oslabili tudi oblegovalno armado pred Przemyslom.

Glavni ruski napad je veljal zadnje dni našim avstrijskim postojankam v okolici uszoškega prelaza. Toda Rusi so bili vrženi nazaj in so imeli velike izgube. Umaknili so se, kakor se dozdeva, proti gališkim mestom Turka in Lutoviska. Naše čete krepko zasledujejo sovražnika, ki je bil od 24. do 27. januarja poražen pri prelazih Wiskov in Rafajlova (južno-izhodno od uszoškega prelaza). Dne 28. januarja so Avstrijci ujeli 400 Rusov. Obe armadi, naša in ruska, se močno ojačujeta. Pričakovati je torej, da se bo v bližnjih dneh vršila na gališki strani Karpat srdita borba med Rusi in Avstrijci.

Gibanje čet pri Dukla-prelazu.

Pri prelazih Dukla in Lupkov se pripravljajo večji boji. Dostavljanje vojaških potrebščin je zelo težavno, ker so sneženi zameti strma gorska pota ponekod skoro popolnoma zamedli. Živež, strelivo in pa druge vojne potrebšchine se dovažajo s sanmi, v katere so po večini vpreženi voli. Naše čete se zelo vro držijo, na mraz in sneg so se avstrijski vojaki že do dobra navađili, oziroma proti njima zavarovali.

Rusi izpraznjujejo Lvov?

„Neue Freie Presse“ piše, da so prispele iz Lvova vesti, ki pravijo, da so Rusi dne 12. januarja nabili v Lvovu plakate, v katerih pravijo, da bodo najbrž kmalu primorani, opustiti Lvov iz strateških ozirov. Zato pozivljajo prebivalstvo, da naj bo le za vsak slučaj mirno in da naj, če pride sovražnik, nikakor ne dela izgredov; kajti oni, Rusi, se hočejo še vrniti in nikakor ne bodo prostovoljno prepustili mesta Lvova sovražniku.

Solni rudniki v Bochniji.

Krakovski listi poročajo: Ko so bili Rusi potisnjeni iz Bochnije in so se tjekaj vrnile domače oblasti, je župan javil, da so mu merodajne ruske osebnosti izjavile, da so solni rudniki podminirani. Toda to naši rudniški inženirji niso hoteli verjeti, ker bi bilo treba za podminiranje obsežnih salin veliko vagonov dinamita, ki bi se moral spraviti v rudnike, a za to Rusi niso imeli časa. V resnici so se tudi te grožnje izkazale kot prazne. Salinski stroji, ki so jih bili Rusi demontirali, so deloma že zopet postavljeni ter se je v rovu „Sutoris“ že uvedel obrat; v prihodnjih dneh se začne delati tudi v rovu „Campi.“

Avstrijski uspehi ob reki Nida.

Petrograjski list „Nowoje Wremja“ poroča, da so dosegli Avstrijci pri mestu Andrejev (leži južno-izhodno od mesta Kielce ob reki Nidi na Rusko-Poljskem) dozdevno velike uspehe. Vkljub srditemu odporu ruskih čet se jim je posrečilo zasesti več višin severno od mesta, vsled česar je cela dolina reke Jede sedaj v njihovi oblasti. Avstrijci so tamkaj postavili več zelo težkih baterij in obstreljujejo železniško progo proti mestu Kielce, ki je za Ruse velikanske strateške važnosti.

Uradno nemško poročilo.

Berolin, 30. januarja.

Iz velikega vojnega stana se poroča:

V Izhodni Prusiji so napravili Rusi brezuspešen napad na postojanko ob mostu izhodno od mesta Darkehmen, so obstreljevali nemške utrdbe izhodno od jezerske ravani ter so poskusili napad južno-izhodno od jezera Löwentina. Ogenj nemških čet je odbil napad.

Ponočni napadi Rusov izhodno od mesta Lowicza so bili odbiti, pri čemur so imeli Rusi zelo težke izgube.

Lodz prekrščen v Novo-Vratislavo.

Amsterdam, 29. januarja.

Angleški listi poročajo, da so Nemci prekrstili poljsko mesto Lodz, ki so je zasedli, v Novo-Vratislavo. Nadalje so Nemci uvedli naravnostne železniške zveze med Novo-Vratislavo (Lodz) in med Berlinom, Vratislavo in Šlezijo.

Rusi zopet v izhodni Prusiji.

Kakor poroča nemški glavni stan z dne 29. januarja, so Rusi dne 28. januarja napadli nemške postojanke pri kraju Küster (severo-izhodno od mesta Gumbinnen) v Izhodni Prusiji. Nemci so ruski napad odbili. Rusi so imeli težke izgube. Iz tega poročila je posneti, da so nekatere ruske čete že zopet prekorabile izhodno-prusko mejo in se boji vršijo sedaj že na nemškem ozemlju.

Boj za Varšavo.

Pri mestu Bolinow, ki leži izhodno od Lovica, je dosegla Hindenburgova armada lep uspeh in se je zopet znatno pomaknila bliže Varšavi. Na severoizhodni strani Bolinowa, severno od proge Lodz-Varšava, so nemške čete dne 28. januarja, kakor pravi poročilo nemškega glavnega stana z dne 29. januarja, vrgle sovražnika iz njegovih glavnih postojank. Boj je bil zelo srdit in se je nadaljeval tudi še v noči od 28. na 29. januarja. Ruski protinapadi so ostali brez uspeha. Nemške čete so zasedene ruske okope obdržale kljub silnemu sovražnemu ognju. Nemci so se pri mestu Bolinow v obliki zagozde zarili v glavno rusko bojno črto pred Varšavo.

Napad na velikega kneza Nikolaja?

Dunaj, 28. januarja.

Od včeraj zvečer se širi vest, da je bil na ruskega generalisimusa Nikolaj Nikolajeviča izvršen napad. Nek častnik, katerega je veliki knez javno žalil, je potegnil revolver in velikega kneza z več strelit težko ranil. Velikega kneza so v nevarnem stanju prepeljali v Petrograd.

Dve ruski ladji z vojaki zamrznili.

Berlin, 28. januarja.

„Deutsche Tageszeitung“ poroča iz Londona po „Timesu“ iz Petrograda: Dve ruski transportni ladji z vojaki sta zamrznili in se nahajata nedaleč od Novoje Zemlje.

Ujetniki v Rusiji.

Kođanj, 28. januarja.

Ruska glavna uprava jetnišnic je določila z okrožnico, da v notranjo Rusijo poslani Nemci, Ogrji, Avstrijci in Turki ne smejo imeti za osebo pri sebi nad 25 rubljev; le pri odpošiljanju celih rodbin je dovoljeno, da se sme za vsako rodbino vzeti pet rubljev več.

Nemško-francosko bojišče.

Maribor, 31. januarja.

Kako so Nemci svojo zmago pri Soissonsu izkoristili, ne stoji v uradnih nemških poročilih. Tudi časnikarska poročila ne vedo povedati kaj več. Napadalni so skoraj vsepovsodi, kjer se je na tem bojišču bojevalo, Francozi. Prišlo je do večjih spopadov pri Nieuportu, kjer so imeli Angleži in Francozi znatne izgube, kajti čez 300 vojakov je pokrivalo bojno polje. V središču bojne črte, v Argonih, je istotako prišlo do večje bitke, v kateri so Francozi izgubili 12 ujetih častnikov, 731 mož in večje število topov, 500 Francozov je pa obležalo mrtvih na bojišču. Tudi na levem krilu pri Verdunu so se vršili napadi Franco-

zov na nemške postojanke, ki so pa bili odbiti. Pripravljajo pa se baje večje reči, nego so te, o katerih smo ravnokar poročali. Iz dejstva, da je vpoškicala Francija vse svoje rezerve in da pošilja Anglija neprestano na bojišče sveže čete, kojih je v enem samem tednu poslala baje 160.000 mož, bi se dalo sklepati, da nameravajo Angleži in Francozi v najkrajšem času zastaviti svoje moči za kaka večja podvzeta proti Nemcem. Kajpada mora vreme biti ugodno in se ne sme nič neugodnega pripetiti.

Turčija-Rusija-Anglija-Francija.

Maribor, 31. januarja.

Pri Oltyju so bili Rusi poraženi. Turki so ujeli 300 Rusov. Veliko važnost se polaga na prodor ruske kolone južno od Batuma. Rusi so tam došli že do 30 km daleč v turško ozemlje ob Črnem morju. Domneva se, da hočejo Rusi priti do mesta Trapecund. V Perziji, posebno v pokrajini Azerheidžan gre Rusom dokaj slabo. V okolici mesta Chor divja že teden dni krvava bitka, ki se za Turke ugodno razvija.

Turško brodovje je obstreljevalo neko rusko vojaško postajo ob zahodni obali Črnega morja.

Anglija je promet skozi Sueški prekop do preklica prepovedala. Radi tega je nastalo med nevtralnimi državami nemalo razburjenje. Ob Sueškem prekopu so se že vršile manjše praske med turškimi in angleškimi četami.

Raznoterosti.

Pogreb č. g. Vincenca Zolgar. V Gradcu se je pretekli petek pogreb zelo slovesno izvršil. Udeležilo se ga je mnogo graške duhovščine, kakor tudi mnogo graških Slovencev. Med drugimi je bilo opaziti gosp. prošta Schabl, umirovljenega dekana Jurčiča in nekaj slovenskih visokošolcev. Truplo je blagoslovil vojni kurat Peter Jurak ob veliki asistenci usmiljenih bratov duhovnikov in več svetnih duhovnikov. Po izvršenem blagoslovu je mestno pogrebno društvo prepeljalo delavnega in zaslužnega duhovnika na južni kolidvor in od tam v Maribor, kjer se je vršil pogreb v soboto ob 2. uri popoldne. Spreved je vodil ravnatelj bogoslovja, č. g. kanonik dr. Matek. Obče priljubljenega ranjkega je spremljalo k zadnjemu počitku okrog 30 duhovnikov, med katerimi je bil tudi sošolec rajnega č. g. Ivan Lah, župnik pri Sv. Petru pod Sv. gorami. Množica občinstva je bila nepregledna. Udeležila se je pogreba magdalenska Marijina družba z zastavo, Slovensko kat. izobraževalno društvo v Studencih z zastavo, Katoliško delavsko društvo v Mariboru, udje magdalenske podružnice „Slovenske Straže“ kot svečarji, 4 višji razredi magdalenske deške šole štev. 3 z učiteljstvom vred, učiteljstvo in učenci šole na Teznu, oskrbnik in kancelist mariborske bolnišnice, oskrbnik Zöhrer iz Radvanj, oskrbnik knezoškofijskih posestev g. Baumann, več odličnih oseb, kot trgovcev, meščanov, odposlanstvo šolskih in usmiljenih sester v Mariboru in nebroj drugih občinstva, ki je spremljalo obče priljubljenega duhovnika k zadnjemu počitku. Nagrobni govor je imel č. g. kanonik dr. Matek, ki je v kratkih in jedrnatih besedah opisal požrtvovalno delovanje drugega pokojnika v cerkvi, šoli in povsod, kjerkoli se mu je nudila prilika. Krsto sta krasila 2 venca magdalenske duhovščine, venec podružnice magdalenske „Slovenske Straže“ in šopek magdalenskih cerkvenih strežnikov. Pokopan je bil v žrt rajnega magdalenskega dekana kanonika g. Rožanca. Legel je v prezgodnji grob mlad duhovnik, ki je posvetil vse svoje moči in svoje življenje delu za cerkev, domovino in katoliško ljudstvo.

Naš cesar krstni boter. Ko je izbruhnila vojska, je bil poklican pod orožje tudi pešec Gustav Hoke iz Nieder-Ehrendorfa. Pred kratkem se mu je rodil sedmi otrok. Vsi njegovi otroci, sedem po številu, so krepki in zdravi dečki. Pred kratkem je došlo naznanilo iz cesarjeve kabinete pisarne, da je naš cesar prevzel mesto botra sedmega dečka pešca Hocka, ki je dobil takoj nekaj dni popusta. Veselje srečnih starišev, imeti za botra svojemu otroku našega cesarja, je nepopisno.

Molitve za mir, ki se morajo moliti po naročilu sv. očeta v nedeljo, dne 7. februarja po vseh evropskih cerkvah, se nahajajo natančno po predpisih v knjižici „Sv. Križev pot za vojni čas in druge primerne molitve.“ Sestavil F. S. Založila tiskarna sv. Cirila v Mariboru. To je jako primerna knjižica za sedanje resne čase, ko Bog tepe in skuša ljudstvo s strahovito šibo svetovne vojske. V teh hudih časih se ljudstvo spokorno obrača k Bogu za pomoč in tolažbo. Na prvem mestu je sv. Križev pot za vojni čas. Nato sledijo razne primerne molitve n. pr. za odvrnitev vojskanih nadlog, za cesarja, za domovino, za vojskovodje, za stanovitnost, za zaupanje v božjo pomoč, k sv. Mihaelu, za vojake na bojišču, za ranjene in umirajoče, za sina v vojski, za ljubega očeta na bojišču, za moža na bojišču, za padre vojake, molitve v prid vojakom, ki so obdarjeni z odpuščaji, molitve za mir i. t. d. Knjižica se dobi v tiskarni sv. Cirila v Mariboru. Stanje pa sto komadov skupaj s poštnino vred 7 K 50 vin; 50 kom. skupaj s poštnino vred 4 K; 25 kom. 2 K; 10 kom. s poštnino vred 90 vin. Manj kakor 10 kom. se po pošti sploh ne bo poslalo, ker so stroški preveliki. Ker je svota malenkostna in se ne izplača pisati računov in denarjev posebej pošiljati, zato se naj denar pošlje naprej in sicer v poštnih znamkah v pismu, ako si kdo naroči manj kakor 25 izvodov. Knjižico pobožnim vernikom toplo priporočamo posebno za sv. postni čas.

Dalmatinske zadeve. Katoliški listi očitajo deželnemu odboru, da se ni udeležil posvetitve presv. Srcu Jezusovemu.

Lieb' Vaterland, kannst ruhig sein! V Jelendbrunnu pri Krefeldu je pretekle dni slavil nek meščan rojstvo 16. svojega potomca. Tako bo Nemčija imela še nadalje dovolj stražarjev na Reni.

Bodočnost Jeruzalema. Dunajska „Reichspost“ poroča: V zadnji seji ruskega Svetega sinoda je bilo uradno (?) naznanjeno, da končajo zavezniki vojno s Turčijo še le tedaj, čim bo Jeruzalem proglašen za svobodno mesto pod zaščito Rusije, Anglije in Francije. Sveti sinod je odredil v ta namen molitve po vseh ruskih cerkvah.

Protialkoholna postava v Italiji. V Italiji se je uveljavila dne 25. januarja nova protialkoholna postava, ki uvaja licenco za točenje likerjev in žganja, ob praznikih in ob volitvah in vsem mladoletnim pod 16. letom, kakor tudi pijancem in umobolnim. Prepoveduje se tudi izdelovanje in uvoz absinta.

Opomin. V Ljubljani je bival pred kratkim neki Jernej Pirš, upokojeni orožnik, rojen okrog leta 1850. Nosil je duhovsko obleko. Zasedovala ga je policija, da mu prepove nositi duhovsko obleko. Zdaj je odšel drugam, baje v Gorico. Toliko na znanje, da ne bo kje kače neprilike.

Upravne spremembe. Cesar se je komisiji za spremembe v avstrijski ustavi zahvalil za njeno delovanje. S tem je njeno delovanje končano.

Imenovanje novega ministra-krajana za Galicijo. Cesar je imenoval sekijskega načelnika dr. Zdrislawo viteza Morawskega za gališkega ministra-krajana.

Nadomeščanje odvetnikov po pisarniških uradnicah. Justično ministrstvo je pred kratkim interpretativno odločilo, da v zmislu § 31, odstavek 4 c. p. r., ni treba, da bi bile osebe, ki nastopajo pred sodiščem s poverilnim pismom, moški ali samoppravne osebe, marveč gre le za razumljivo izražanje o predmetu procesa, torej smejo nastopati tudi nedoletne ženske, odvetniške nastavljenke kot namestnice odvetnikov pred sodiščem in sicer pri prvih dnevih, pri prisilnih izvršbah in pri zaslišanjih.

Hijene na bojišču. Celovski list „Freie Stimmen“ prinaša sledeče sporočilo: Pred nekaj dnevi že ste bili v Beljaku na kolodvoru, ob prihodu državne vlaka iz Solnograda, aretirani dve ženski, kateri ste bili pozneje spoznani kot neka Alojzija Thaller in neka Sofija Plöbst; obe ste ženi dveh podčastnikov, ki služita pri 8. artilerijskem polku. Omenjeni dve ženski ste bili aretirani, ker ste bili na sumu, da imate s seboj več blaga, denarja in drugih predmetov, ki so bili odposlani vojakom na bojišče. Ko je oblast pregledala kovčge teh dveh žensk, se je notri v resnici našla prav izdatna množina kave, cigar, cigaret, tobaka, čaja, konjaka, čokolade, nogovice in druga obleka, volnene očeje itd. Med odejami ste bili dve iz državne zaloge. V torbici ste pa imeli omenjeni dve ženski še zlato uro in 1300 K denarja. Dognalo se je tudi, da ste ti dve tovaršici napravili že večkrat to vožnjo v Galicijo in zopet nazaj, potovali ste vedno v II. razredu. Obe dve nepošteni ženski ste bili izročeni na to celovškemu okrožnemu sodišču, in bode preiskava dognala, ali ste imeli še kakšnega pomočnika pri svojem grdem „rokodelstvu.“

Izmenjava za boj nesposobnih vojnih ujetnikov. Švica vodi med Nemčijo in Francijo pogajanja v svrhu izmenjave za boj nesposobnih vojnih ujetnikov, ki vsled zadobljenih ran ne morejo opravljati nobene vojaške službe. Kakor poročajo švicarski listi, se pogajanja nadaljujejo in bo prišlo v najkrajšem času do popolnega tozadevnega sporazuma, kar je v prvi vrsti zasluga sv. Očeta, ki je posvetil tej važni zadevi veliko truda in zastavil svoj mogočni upliv za celo stvar.

Nakupovalna zadruga za žito, katere ustanovitev je naznanil ministrski predsednik, se bo organizirala kot akcijska družba s kapitalom 50.000.000 K, ki ga bodo vpisale velike banke. Država naj prevzame garancijo za eventualne izgube, na drugi strani pa naj pripade dobiček, v kolikor bi presegal normalne obresti glavnice, vojnookrbovalnim namenom. Ta družba bi imela rekvizično pravico ter vršila distribucijo s pomočjo posebnih razdeljevalnih komisij.

Pomanjkanje riža. Ker je zveza z deželami, od koder se dobiva riž, popolnoma pretrgana, so zaloge riža skoro izčrpane. Boljših vrst sploh ni več v trgovini. Cena znaša sedaj približno 100 K za 100 kg in je poskočila od izbruha vojske za približno 100 odst. Leta 1913 je znašal dovoz surovega riža po suhem 3 milijone kron, po morju pa 15 milijonov kron. Od tega odpade na angleško Indijo 13% milijona kron. Kakor je znano, je Italija prepovedala izvoz. Nemčija pa prevoz riža, tako da je izključen tudi dovoz preko Nizozemskega. Tudi zaloge riževe moke so popolnoma izčrpane.

Velikanski vodovod za ves goriški Kras je sklenjena reč. Vodo bo dajala Ilirska Bistrica, ki se bo umetno dvigala kakih 250 m visoko, kjer prične ta vodovod za goriški Kras. Ob pričetku bosta dva glavna nabiralnika (rezervoarja) in po vsem Krasu še trije veliki in dvanajst malih. Dolgost vsega toka bo okroglo 283 km. Za nekako 50.000 prebivalcev je proračuneno 113 iztokov, 199 napajališč in 63 hidrantov. Skupni potrošek bo znašal okroglo 8.700.000 K, h katerim naj bi dežela prispevala samo pol milijona kron. (Dežela dobi tega pol milijona potom brezobrestnega posojila.) Deželnozbornski klubi, sklicani ad hoc v Gorico pretekli teden, so razpravljali o tozadevnih predlogih ogromne naprave. Vzdrževanje vodovoda je proračunjeno na letnih 37.000 K, kar je pač malo nasproti težavam in stroškom, ki jih ima doslej Kras z nabavo pitne vode v vročem poletju. Delo se mora izvršiti v dveh letih. Od Divače pojdejo tri glavne žile po Krasu: I. Divača, Povir, Sežana, Tomaj, Kranj, Komen; II. Divača, Lokev, Bazovica, Padrič, Opčina, Prosek, Gabrovica, Šempolaj (veja proti Nabrežini), Mavhinje, Cerovlje. III. Divača, Senožeče itd.

* Delo v vinogradih. Radi pomanjkanja delavskih moči bodo letos posebno vinogradniki močno prizadeti. Na stotine krepkih vinčarjev je na bojišču. Kdo bo kopal v vinogradu? Dela v vinogradu ne razume vsak človek. Za isto se tudi poljski in rusinski begunci ne bodo dali uporabiti. Tukaj je edina pomoč: Sam se pridno oprimi dela! Kakor hitro bo sedaj ugoden čas, obreži trte. In ko bo zemlja postala suha, pa tudi s kopjo in saditvi trt ne odlašaj. Pripravljaj tudi sedaj v zimskem času kolje, gnoj in vse potrebno!

* Živinorejci, pozor! V sedanji vojski porabi vsaka država mnogo več živine za klanje, nego v mirnem času. Zato bo tekem vojske vedno manj živine. Bati se je, da se po končani vojski živinoreja ne opomore tako lahko in hitro, kakor je to za živinorejce potrebno. Zato je poljedelski minister sporočil kmetijskim družbam nekaj navodil, kako naj v sedanjem času ravnajo živinorejci, da sicer ustrezajo vsem vojaškim oskrbovalnim potrebam, da pa obenem poskrbe za zarod. Pred vsem naj se živinorejci ne dajo zbegati, da bo cena živinipadla; zato naj ne prodajajo po slepi ceni in naj nikar preveč živine ne postavljajo na trg. Paziti je posebno, da se ohrani dovolj plemenske živine. Pri nakupovanju živine za vojaške potrebe je želeti, da se kupovalci na to ozirajo ter ne segajo po dragoceni plemenski živini. Hvaležna naloga bi bila za občine, za živinorejske zadruge, ako bi se dogovorile in določile med seboj, kakšna živina naj se prodaja, da se ustrezne kmetu in vojnemu oskrbnikstvu. Marljivo naj ljudje s krbe za prašičerejo in gledajo na to, da je spomladi dovolj zaroda na prodaj. Gospodarji naj varčujejo z živili za živino, posebej naj pazijo na slamo, ki naj se, če le mogoče, ne rabi za steljo. Glavni smoter živinorejci v teh časih naj bo, prerediti kolikor mogoče veliko živine. Posebno treba skrbeti za zarod pri konjih, ki jih bo po vojski zelo manjkalo.

* Pomanjkanje konj se bo kmalu zelo občutilo. Vse najboljše konje je pobrala vojaška uprava. Cena gre še vedno prav naglo naprej. Mnogi gospodarji, ki so imeli prej konje, so si omislili zdaj vole, ker se boje, da bi morali konje zopet oddati naprej. Spomladi se bo le težko in počasi delalo. Več gospodarjev je kupilo na Hrvaškem mlade konje, katerih še ne vzame vojaška uprava prav poceni. Konjsko meso je po mesnicah vedno dražje. Pravijo, da se ga prav veliko prodaja.

* Povišanje cene suknu. Zveza nemških veletrgovcev s suknom je povišala od dne 10. januarja nadalje cene suknu za vsaj 10 odstotkov.

Ponarejeni bankovci. V zadnjem času je krožilo v prometu večje število ponarejenih 50- in 100-kronskih bankovcev, ki so tako dobro ponarejeni, da jih je le prav težko razločevati od pravih bankovcev. Od pravih jih je mogoče razločevati le v tem, da imajo ponarejeni 50-kronski bankovci s prosto roko ponarejeno številko 50, oziroma 100 na obeh spodnjih koncih, kar se prav lahko razločuje s prostim očesom; nadalje je barva številke serij ponarejenih bankovcev karminasto-rudeča, pravih bankovcev pa cinober-rudeča. Tudi je tisk na ponarejenih bankovcih zaplavljen in nerazločen. Torej pozor pred ponarejenim denarjem!

Izvoz lesa na Grško. Grški parobrod „Trysilio“ je odplul iz reške luke z 1000 tonami drv za Pirej.

Zdravila se zopet podražijo. Lekarnarji v Avstriji bodo zopet povišali cene raznim zdravilom. Sedaj poročajo glasilo avstrijskih lekarnarjev, da je radi vojskinih zapletljajev nemogoče uvažati mnogo vrst zdravil. Posebno poskočijo v ceni obveze in vate.

Pivo se bo najbrž podražilo. List „Gostilničar“ poroča: Pivovarniška industrija je vsled vojne precej prizadeta, ker se slad ne uvažuje in je tudi delavcev manj. Pivo se bo iz teh vzrokov morda podražilo, zato so pa vinogradniki veseli, ker se bode povišalo več vina. Tudi gostilničarji nimamo nič proti večjemu konsumu vina.

Radirk ne bo več. Iz trgovskih krogov se poroča, da bo radirk v kratkem času zmanjkalo, ker tovarne za radirke ne izdelujejo več nobenih radirk, kajti ves radirgumi se uporabi za izdelovanje koles vojaških avtomobilov in biciklov.

Zvišanje cen za železo. Železo se s 1. februarjem precej podraži in sicer za 1.25 K en 3 K za meterski stot.

* Ne prenažite se! Zadnje mesece lanskega leta so po celi Avstriji prodali veliko preveč živine. Nerazumljivo je bilo, kako je moglo priti na dunajski trg trikrat toliko živine, kakor poprej v mirnem času. Zdaj je to pojasnjeno. Prodajali so vse, kar se je dalo prodati. Začetkom decembra je bilo enkrat na dunajskem trgu 6000 glav govedi. Izmed vseh živali je bilo 3200 krav. Ko so živino pobili, so videli, da je bilo 1600 brejih krav med njimi. Kmetov se je ločil nemurni strah pred vojsko, prodali so vse. Hvala Bogu, da pri nas še ni dosti takih norcev. Na ta način se mora za leta živinoreja končati. Zdaj je šele začela cena rasti. Šla bo še zelo naprej. Naj nobenega visoka cena ne zapelje, da bi plemeno žival v školo prodal.

* Prepovedano klanje mlade živine. Poljedelski minister je z naredbo z dne 14. oktobra prepovedal brez dovoljenja klati teleta in nadrobno navedel slučaje, ki je zanje dati dovoljenje. Dne 23. decembra 1914 je pa minister z ozirom na važnost, da si ljudje ohranijo kolikor mogoče veliko plemene živine, ono naredbo razširil. V sled tega odloka je zabranjeno brez posebnega dovoljenja klati breje krave, telice in svinje sploh, teleta in junce do 2½ leta stare in bike do 2 let stare. Določeni so tudi slučaji, kdaj sme oblast dovoliti, da se zakolje te vrste živina; ti slučaji so podobni onim, ki dovoljujejo izjemno klanje telet. Taki odloki pa bodo le tedaj imeli uspeh, ako bodo živinorejci sami imeli smisel za varstvo plemene živine. Zato bi bilo dobro, da bi živinorejske in kmetijske zadruge v tem oziru ljudi oskrbovale s potrebnim poukom; potem bi ljudje ne hlatali le po izmišljenih vojnih dogodkih, pač pa razumeli svojo nalogo v teh težkih časih in bi vsakdo delal v svojo splošno dobrobit.

Pregledovanje ali nabori konj v letu 1915. — Postava o naboru konj z dne 21. decembra 1912 določa, da so žrebei in kobile v zasebnih žrebčarnah, ki so za stalno določeni za plemensko uporabo, oproščeni konjskih naborov. Med zasebne žrebčarne se štejejo tisti konjerejci, ki imajo v svojih hlevih stalno najmanj 4 plemenske kobile. Iz tega sledi, da se morajo kobile, ki so sicer namenjene za plemo, a se ne rabijo stalno kot plemenske kobile, pripeljati pred konjsko naborno komisijo in sicer tudi niso izvzete kobile, ki še za lansko pregledovanje niso bile štiri leta stare, potem breje kobile, kakor tudi kobile s sesajočimi žrebeti (šesttedenska oprostitev za čas sesanja.) Breje kobile in tudi kobile, ki so v plemenski uporabi v zasebnih žrebčarnah in so bile v zadnjem času pripuščene h državnim ali zasebnim žrebčern, a se niso obrežile, se morajo pripeljati pred konjsko naborno komisijo.

Vojaški konji. V Radgoni se vsak mesec enkrat oddajo štajerskim posestnikom konji, ki jih radi ran ali drugih hib pri vojaštvu ne morejo več rabiti. Kdor hoče kupiti takega konja, naj napravi vlogo na domači okrajni zastop, kateri mu bo sporočil, kdaj se vrši sejem za vojaške konje v Radgoni.

Novo določilo glede shranjevanja vojaških izkaznic. Ker Rusi padle vojaške navadno slečejo, se mnogokrat pripeti, da se ne more dognati ime in še druge podrobnosti mrtvega vojaka. Radi tega se je sedaj od vojaške oblasti odredilo, da se škaltjice, v katerih so shranjene izkaznice (popis vojaka) odslej ne bodo shranjevale več v desnem hlačnem žepu, — ampak se bodo na posebnem traku obešale vojakom na vrat.

Preložitev glavnega mesta Avstralije. — Iz Londona poročajo: Avstralska vlada je preložila sedež svojega uradovanja iz Melbourne v Sidney. Ta preložitev je le provizorična in izvršena iz upravno-tehničnih ozirov.

Obešen je bil v Gradcu v soboto, dne 30. januarja, zjutraj topničar 3. gorskega topniškega polka Janez Lašič, doma iz Spodnje-Štajerske. Lašič je lansko leto na velikonočno nedeljo pri Beljaku na Korškem umoril posestniško hčerko Jožefo Findig. Radi tega zločina ga je graško vojaško sodišče obsodilo na vislice.

Zopet potres. V Trstu in Poli so v sredo, dne 27. januarja zjutraj ob ¾ na 3. uro v tamošnjih potresnih opazovalnicah čutili precej močan potres, ki je izbruhnil najbrž v Siciliji, Kalabriji ali pa na BalKan.

Najslabejše kuharice na svetu so Angležinje. Baje se sučejo po kuhinji tako nerodno kot nobena ženska kakega evropskega ali ameriškega naroda. Tudi nimajo za kuhanje nobenega talenta. Edina jed, ki jo zna Angležinja dobro pripraviti, je čaj za zajutrek. Kave že ne napravi več dobro. O pripravljanju mesa, prikuhe ali slaščice ima Angležinja malo pojma. Razven tege so zelo potratne. V Londonu baje zmečejo gospodinje na smeti na tisoče in tisoče živil, ki bi se dala v kuhinji še porabiti in ki niso odpadki. Angleži sami poznajo svoje žene prav dobro, in nikjer in nikdar se ne sliši, da bi svoje gospodinje priporočali za vzgled drugim narodom.

Maribor. V gostilničarsko zadrugo je zopet izvoljen kot predsednik Fr. Rosehanz; odborniki so: Alojz Käfer, Andrej Matzhöld, Anton Fabian, Martin Fuchs, Leopold Zwetti, Samuel Tröstner, Hub. Skalak; namestniki: Peter Tscharre, Franc Weinhausser, Adolf Spatzek.

Maribor. Vinorejska šola v Mariboru in poljedelska šola v Grottenhofu, ki ste v nekaterih letnikih izvrševali pouk, ste morali izročiti svoje prostore vojaštvu, tako da tudi tukaj preneha šolski pouk.

Razvanje pri Mariboru. Volitve so potrjene razzun enega odbornika in namestnika v III. razredu, za katera se mora vršiti nova izvolitev.

Kamnica. Dne 20. januarja smo spremljali k večnemu počitku mater našega g. učitelja Frana Čepe, gospo Julijano Čepe. Pevski zbor ji je v slovo zapel dve žalostinki. — Od decembra m. l. je ovita zastava Marijine družbe z žalnim trakom, ker je njena članica Terezija Šket v nežni mladosti se preselilav večnost k nebeški materi. Dolga bolezen je strla mlado življenje. N. v m. p.;

Gornja Sv. Kungota. Dne 28. januarja je umrla v svoji viničariji v Partinju, se skoraj celi teden stara 39 let.

St. Lenart v Slov. goricah. Prevžitkarca Marija Schönwetter, mati našega pristaša g. J. Schönwetterja, veleposestnika v Zamarkovi, ki je stanovala v svoji viničariji v Partinju, se skoro oeli teden ni pokazala iz hiše. Dne 21. januarja je šel viničarski sin Franc Zorjan k hiši in zlomil vrata ter pogledal v sobo. Našel je staro ženo mrtvo. Ležala je vsa ožgana v postelji. Dognalo se je, da je rava močno zakurila v peč, ki je stala tik zraven postelje. Posteljina se je vnela in uboga žena se je v dimu zadušila.

Ormož. Dva ormoška mesarja sta se imela zagovarjati pred sodnijo, ker se jih je dolžilo, da sta pri razprodaji mesa pretiravala cene in povzročila draginjo. Bila sta oproščena, nakar se je vložil priziv na okrožno sodišče. Sedaj sta poskočila s ceno pri govejem mesu kar za 20 v!

Ormož. Komisar dr. Volta je šel prostovoljno k vojakom; provizorično je nastavljen za komisarja ormoškega okraja pl. Schrey.

Sv. Tomaž pri Ormožu. Marko in Neža Štuhc, posestnika v Lahonščaku, imata pet sinov v sedanjih vojski. Na stare dni sta ostala sama, med tem, ko njuni sinovi gledajo neprenehoma na bojnem polju smrti v oči. Ona trepetata za njih življenje, sinovi pa stojijo na braniku in se bojujejo za blagor in čast domovine. Eden izmed sinov je bil povišan za svojo izvanredno požrtvovalnost za štabnega narednika, drugi je bil odlikovan s srebrno kolajno za hrabrost I. in II. vrste, torej veliko in malo srebrno, tretji je bil ranjen na srbskem bojišču, med tem, ko še dva čakata, da si priborita odlikovanje. Ako bodemo še imeli časti takih očetov in mater, ki imajo take sinove, potem se nam ni treba bati prihodnosti.

Rogaška Slatina. Vojaška oblast namerava urediti v Rogaški Slatini bolnišnico za 850 lahkih ranjencev.

Čadram pri Konjicah. Deklice tukajšnje šestrazrednice izdelujejo od začetka meseca novembra prav pridno tople reči za vojake. Ruščemu križu v Gradcu se je dosedaj poslalo 40 parov nogavic, 36 ovitkov za kolena, 76 zapestnikov in 188 ušesnih pokrival. Vrh tega so bili obdarovani z opravo toplih reči malone vsi domačini, ki se nahajajo na bojišču, oziroma so še le pred kratkim odrinili v črnovojniško službo. Sredstva za nabavo potrebnega gradiva pridobilo si je šolsko vodstvo potom zbirke po šolskem okolišu, ki je imela lep uspeh; nabralo se je tu namreč 293.49 K. 13 kg volne pa je dobila šola podarjenih od urada za vojno oskrbo. Iz te volne izdelujejo deklice sedaj pridno šale ali vratne ovitke. V obče se lahko z zadovoljstvom beleži, da se učenke posvečajo z veseljem in v nemno dela za oskrbo naših junaških braniteljev domovine.

Zreče. V ruskem ujetništvu se nahaja tukajšnji rojak Rudolf Hren. Njegovi domači so dobili poročilo, da se nahaja v mestu Nerehta na Ruskem.

Prihova. Od dne 31. januarja do dne 7. februarja 1915 se obhaja pri nas sv. misijon. Gospod Bog naj milostno pošle sv. blagoslov!

Celje. Dne 27. januarja je umrl tukaj vpokojeni šolski vodja gospod Fr. Zagoričnik v 74. letu starosti.

Braslovče. V ruskem ujetništvu se nahaja rezervni praporščak gospod Anton Dobnik, abs. iur. iz Braslovč v Savinjski dolini, odkoder piše, da se mu dobro godi.

Marija Nazaret. Katoliško slovensko izobraževalno društvo priredi v nedeljo, dne 15. februarja t. l., gledališko igro in srečolov. Ker je čisti dohodek

namenjen v podporo domačim, potrebnim vojakom, se uljudno vabijo vsi prijatelji društva, da se predstave in srečolova udeležijo v prav obilnem številu. Dobitki za srečolov se hvaležno sprejemajo. Posebna vabila se ne izdajo. — Odbor.

„Svetovna vojska.“ Šesti sešitek z zelo bogato vsebino, ki nudi mnogo izvernih poročil slovenskih fantov, je ravnokar izšel. Tudi sedmi sešitek bo nadaljeval s popisom bojev med avstrijskimi in ruskimi četami. V njem bodo objavljena zelo zanimiva, ponajveč izvorna, deloma pa tudi najmarkantnejša iz slovenskih dnevnikov in tednikov posneta pisma naših slovenskih vojakov, ki so se in se še bojujejo v Galiciji. Pisma Kranjcev, Štajercev, Korošcev, Goričanov in Primorcev so zanimivo zbrana, tako da nudi sešitek jasno sliko o trpljenju in junaštvu slovenskih vojakov v Galiciji. Pa ne samo to! Iz pisem gleda ljudska duša in silno zanimivo te iz psihološkega stališča samega prebirati te vrste, napisane mnogokrat sredi bojnega meteža. Kako čudovito se tu strinjajo sodbe posameznikov o včasih navidezno malenkostnih stvarih; kako sodijo v Galiciji o vobunih, o Rusih in o svojih tovariših. Ta sešitek bo lep dokument slovenskega junaštva. Prihodnji sešitek pa bo prinesel životopise padlih slovenskih junakov. Kmalu nato bo prineslo „Svetovna vojska“ tudi že obljubljeni zemljevid evropskih bojišč v slovenskem jeziku; ta zemljevid bo nudil še mnogo več, kakor se je prvotno poročalo in se bo zato zaračunal naročnikom naše „Svetovne vojske“ posebej z 1 K in se ne bo štel v sešitke. Sam za-se kupljen bo pa veljal zemljevid 3 K. — „Svetovna vojska“ se naroča v Katoliški Bukvarni v Ljubljani.

Zadnja poročila, došla v pondeljek, 1. febr.

Borba med našo in rusko artilerijo.

Dunaj, 31. januarja.

Ob rekah Dunajec in Nida so se vršili včeraj živahni artilerijski boji.

Naša artilerija, ki je zadnji čas že večkrat z velikim uspehom obsreljevala sovražnika, je imela tudi včeraj uspehe. Sovražnik je v hučem ognju izpraznil nekatere svoje strelske jarke.

Tudi na ostali bojni črti na Rusko-Poljskem se vršijo od časa do časa artilerijski boji.

V Karpatih je bilo mirno.

V karpatskih gozdovih se vršijo boji za nekatere postojanke, ki ležijo tesno ob severni strani karpatskih grebenov.

Ruski neuspehi pred Przemyslom

Bukareški list „Independance Roumaine“ piše: „Presenetljivo je, da rusko obleganje trdnjave Przemysl v zadnjih dveh mesecih ni nič napredovalo. Rusom manjkajo težki topovi, da bi zamogli tekrovati z Avstrijci, ki imajo v Przemyslu baterije najtežjih topov.“

Nemci pred utrdami Varšave.

Berolin, 30. januarja.

Berolinski listi potrjujejo poročilo z izhodnega bojišča, ki pravi, da so Nemci napravili strelske jarke že do trdnjavskega pasu Varšave.

Francoski podmorski čoln se potopil.

Pariz, 30. januarja.

List „Temps“ poroča, da se je v pretečenem tednu potopil ob morski obali pred Nieuportom francoski podmorski čoln „219“; 35 mož posadke se je rešilo, 5 pa potopilo.

Nemški podmorski čoln potopil 3 angleške ladje.

Berolin, 31. januarja.

Dne 30. januarja je potopil nemški podmorski čoln „U 21“ na morju med Irskim otokom in Anglije angleški parnik „Ben Gruachen“, čegar moštvo se je rešilo; nadalje zahodno od Liverpola nek drugi angleški trgovski parnik „Lindablanché“, čegar moštvo, broječe 10 mož, se je istotako rešilo. Nekaj parnik, ki je priplul včeraj zvečer v Liverpool, poroča, da je videl, da je omenjeni nemški podmorski čoln potopil še neki tretji parnik, čegar ime še pa ni znano.